

8. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих закладів освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 376 с.
9. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and translator Training / Daniel Gile. – Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins publishing Company, 2009. – 287 p.

REFERENCES

1. Velykyy tlumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy [Uklad. i holov. red. V. T. Busel] [Big dictionary of the contemporary Ukrainian language], Kyiv-Irpin, VTF «Perun», 2003. 1440 p.
2. Karaban V. I. Pereklad anhliyskoyi naukovoї i tekhnichnoyi literatury [Translation in science and technology], Vinnytsya, Nova Knyha, 2004. 576 p.
3. Loginov A. V. Adresant i adresat v dialogicheskom prostranstve [Source and addressee in the dialogical space], Vestnik MGOU. Russkaja filologija, 2000, Vol. 2. pp. 49–54.
4. Komissarov V. N. Sovremennoe perevodovedenie [Contemporary Translation Studies]. Moscow, ETS, 2004. 424 p.
5. Smirnov A. A. Problemy psihologii pamjati [Problems in Psychology of Memory], M.: Prosveshhenie, 1966. 420 p.
6. Ulanovich O. I. Ponimanie originala pri perevode: k voprosu o fenomenologii javlenija [Source text comprehension in translation], Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filologija. 2015, Vol.1 (33), pp. 79–87.
7. Chernovaty L. M. Zmist stratehij kalkuvannya i transformatsiyi u perekladoznavchomu analizi [Strategies of calquing and transformation in translation analysis], Aktualni problemy filolohiyi i profesiynoyi pidhotovky fakhivtsiv u polikulturnomu prostori, Odesa: Pivdenoukrajinskyy natsionalnyy pedahohichnyy universytet imeni K.D. Ushynskoho, 2016, pp. 30–33.
8. Chernovaty L. M. Metodyka vykladannya perekladu yak spetsialnosti [Translator training methodology], Vinnytsya, Nova Knyha, 2013. 376 p.
9. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and translator Training / Daniel Gile. – Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins publishing Company, 2009. 287 p.

Стаття надійшла в редакцію 01.10.2017 р

УДК 378.147

DOI 10:25128/2415-3605.17.4.18

НАТАЛІЯ МАЙЄР

teacher123@ukr.net

доктор педагогічних наук, доцент

Київський національний лінгвістичний університет

вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ

КЕЙС-МЕТОД У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

Охарактеризовано технологію кейс-методу в методичній підготовці майбутніх викладачів іноземних мов і культур у межах навчальної дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті.» (другий (магістерський) рівень). Доведено, що кейс-метод доцільно використовувати для формування методичних умінь на основі ситуацій, які моделюють навчальну й методичну діяльність викладача іноземних мов і культур. Запропоновано авторське тлумачення кейс-методу в контексті методичної підготовки майбутнього викладача іноземних мов і культур та професійно-методичного кейса як засобу його реалізації для формуванню і розвитку методичних умінь магістрантів планувати аудиторну роботу студентів. Обґрунтовано класифікацію професійно-методичних кейсів та їх структуру, наведено приклади на матеріалі французької мови. Представлено поетапну реалізацію кейс-методу, визначено зміст діяльності викладача і студентів магістратури на різних етапах. Відзначено, що інтегровано з кейс-методом використовуються інші методи: моделювання (опис методичних ситуацій, які моделюють діяльність викладача іноземних мов і культур), ігрові (професійно-орієнтована рольова гра), дискусія (обговорення різних варіантів розв'язання професійно-методичних кейсів).

Ключові слова: кейс-метод, майбутній викладач, методична підготовка, професійно-методичний кейс.

НАТАЛІЯ МАЙЕР

доктор педагогических наук, доцент
Киевский национальный лингвистический университет
ул. Большая Васильковская, 73, г. Киев

КЕЙС-МЕТОД В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ И КУЛЬТУР

Охарактеризована технология кейс-метода в методической подготовке будущих преподавателей иностранных языков и культур в рамках учебной дисциплины «Методика обучения иностранным языкам и культурам в европейском контексте» (второй (магистерский) уровень). Доказано, что кейс-метод целесообразно использовать для формирования методических умений на основе ситуаций, которые моделируют учебную и методическую деятельность преподавателя иностранных языков и культур. Предложено авторское толкование кейс-метода в контексте методической подготовки будущего преподавателя иностранных языков и культур и профессионально-методического кейса как средства его реализации для формирования и развития методических умений магистрантов планировать аудиторную работу студентов. Обоснована классификация профессионально-методических кейсов и их структура, приведены примеры на материале французского языка. Представлена поэтапная реализация кейс-метода, определено содержание деятельности преподавателя и студентов магистратуры на разных этапах. Отмечено, что интегрировано с кейс-методом используются другие методы: моделирование (описание методических ситуаций, которые моделируют деятельность преподавателя иностранных языков и культур), игровые (профессионально ориентированная ролевая игра), дискуссия (обсуждение разных вариантов решения профессионально-методических кейсов).

Ключевые слова: кейс-метод, будущий преподаватель, методическая подготовка, профессионально-методический кейс.

NATALIA MAIER

Doctor of Pedagogy, Associate Professor
Kyiv National Linguistic University
73 Velyka Vasylkivska Str., Kyiv

CASE-STUDY IN THE METHODOLOGICAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES

Methodological TRAINING of future teachers of foreign languages is carried out by using different methods, means and training techniques. Case method is an active method of teaching, and its use in the process of methodological training of the future teachers of foreign languages requires a rethinking and specification of the peculiarities of the educational and cognitive activity of the master's degree holders, as well as the specific activity of the teacher, who organizes the appropriate training. The article aims to characterize the case-method in the methodological TRAINING of future teachers for the implementation of intercultural foreign language education. In the course of the research, the analysis and synthesis of scientific sources for clarification of the content of the basic concepts, comparison, synthesis for determining the technology of the case-method in the methodological training of future teachers, pilot training, determination of perspective directions of scientific research for solving the problem was carried out. In the context of the methodological training of the future teachers, the case-method is a method of forming methodological skills on the basis of situations that simulate the teaching and methodological activities of a teacher of foreign languages and cultures. The means of realization of a case-method is a professional methodological case that promotes the formation and development of methodological skills of future teachers to plan students' classroom work. The case-study technique is implemented in two stages, at each of which the teacher and students carry out various activities. Other methods are integrated into case-method: simulation (description of methodological situations that simulate the activity of a teacher of foreign languages and cultures), games (professional-oriented role-playing games), discussion (discussing solutions to professional methodological cases). The case-method allows graduate students to understand the possible real situations of vocational and

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІТЕРАТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

methodological work of a teacher of foreign languages and cultures, to formulate methodological skills to plan students' classroom work, prepare for the implementation of constructive planning and organizational functions during future professional activities. The prospect of the study is to substantiate and develop a methodology for using the case-method during the pedagogical practice of future teachers of foreign languages and cultures.

Keywords: case method, future teacher, methodical preparation, professional methodical case.

Провідний принцип державної освітньої політики в Україні – належна професійна підготовка педагогічних і науково-педагогічних працівників, а їх професійне вдосконалення є важливою умовою модернізації системи освіти [10]. Це передбачає, зокрема, орієнтацію змісту методичної підготовки студентів магістратури, котрі навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (спеціалізація 014. 02 Мова і література (англійська/іспанська/німецька/французька)) і здобувають кваліфікацію викладача іноземних мов і культур (ІМіК), на оволодіння відповідними компетентностями, вагоме місце серед яких відводиться методичній компетентності. Результатом методичної підготовки майбутнього викладача ІМіК є методична компетентність: здатність ефективно виконувати всі види професійно-методичної діяльності у процесі реалізації міжкультурної іншомовної освіти студентів, змістом якої «є не лише прагматичні знання, навички та вміння, але й усебічний розвиток особистості засобами іноземної мови (ІМ) в процесі взаємопов'язаного навчання ІМіК» [11, с. 127].

Методична підготовка майбутніх викладачів ІМіК здійснюється шляхом використання різних методів, засобів і технологій навчання. Наразі досліджено особливості формування професійно-методичної компетенції на семінарських заняттях з методики викладання ІМ із використанням відеозапису – ситуаційної моделі як засобу методичної підготовки майбутніх учителів ІМ (Гончарук О. В., 2003), організації самостійної діяльності студентів на основі авторського навчально-методичного комплексу для організації семінарсько-практичних занять з методики навчання ІМ (Татарніцева С. Н., 2003), розроблено типологію навчально-методичних задач як засобу розвитку методичних умінь майбутніх викладачів французької мови (Майєр Н. В., 2016).

Доцільність використання кейс-методу в структурі та змісті методичної компетенції вчителя ІМ обґрунтувала К. М. Красікова [5]. Оскільки діяльність вчителя і викладача ІМ є педагогічною, то методична підготовка майбутнього викладача ІМіК має свою специфіку щодо мети, об'єкта, змісту, методів, принципів, прийомів і засобів навчання. З огляду на те, що взаємодоповнюваність та взаємозалежність рівнів професійної підготовки забезпечують цілісність навчального процесу та його нелінійність, міждисциплінарну інтеграцію і можливість проектування результатів навчання в контексті компетенцій [4, с. 54], використання кейс-методу в процесі методичної підготовки майбутнього викладача ІМіК потребує переосмислення й конкретизації особливостей навчально-пізнавальної діяльності студентів магістратури, а також специфічної діяльності викладача, який організує відповідне навчання.

Мета статті – охарактеризувати технологію кейс-методу в методичній підготовці майбутніх викладачів ІМіК.

Складниками методичної компетентності як результату методичної підготовки майбутніх викладачів ІМіК є методичні знання і вміння. Набуття студентами магістратури методичних знань щодо організації та реалізації міжкультурної іншомовної освіти відбувається на лекціях з навчальної дисципліни «Методика навчання ІМіК в європейському контексті», у процесі вивчення й аналізу теоретичного матеріалу, наукових праць та інших джерел, зокрема представлених в інтернеті; виконання завдань (тестові завдання множинного/альтернативного/перехресного вибору (на співвіднесення поняття і його тлумачення, вправи й етапу формування навички, лексичної одиниці і найдоцільнішого способу її семантизації, співвіднесення цілей фрагмента практичного заняття з їх формулюванням тощо); клоуз-тест; встановлення коректної послідовності методичних дій викладача; виправлення помилок у тексті, що містить теоретичний матеріал) для самонавчання та самоконтролю за його результатами.

Набуті методичні знання є підґрунтям для розвитку у майбутніх викладачів ІМіК методичних умінь, які, інтерпретуючи точку зору Ж. С. Фріцко [15], тлумачимо як здатність майбутнього викладача свідомо і самостійно реалізовувати міжкультурну іншомовну освіту на основі комплексу набутих методичних знань у нових ситуаціях професійно-методичної діяльності. Методичні вміння

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВАЦІВ ЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

забезпечують спроможність майбутніх викладачів ІМіК до планування, організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності. Оволодіння методичними вміннями відбувається у процесі вирішення типових ситуацій майбутньої професійно-методичної роботи студентів магістрантів. При цьому кейс-метод дозволяє усвідомити реальні ситуації професійної діяльності й актуалізувати відповідний комплекс знань, які необхідно засвоїти у процесі вирішення певної проблеми [3, с. 261], у нашому випадку – методичної проблеми.

У контексті методичної підготовки майбутнього вчителя ІМ кейс-метод визначається як метод підготовки студентів до організації процесу оволодіння учнями ІМ, оскільки він дозволяє сформулювати вміння аналізувати ситуацію, планувати стратегію і приймати рішення, ... логічно планувати навчальний і виховний процес, самостійно й мобільно вирішувати педагогічні задачі, генерувати ідеї, сприяє підвищенню його самонавчання і професіоналізму [5, с. 9]. За ступенем впливу джерел навчально-методичні кейси можуть бути практичними, навчальними і навчально-дослідницькими, а за видами мовленнєвої діяльності спрямовані на формування певних навичок і вмінь: лексичних, граматичних, фонетичних; говоріння, аудіювання, читання, письма [5, с. 17, 18]. Таке твердження, на нашу думку, є суперечливим. Адже якщо кейс-метод, на думку К. М. Красікової, є методом підготовки студентів до організації процесу оволодіння учнями ІМ, то вирішення ситуацій повинно бути спрямовано на розвиток у майбутнього вчителя відповідних методичних умінь.

Щодо методичної підготовки магістрантів кейс-метод пропонуємо розглядати як метод розвитку методичних умінь на основі ситуацій, які моделюють навчальну й методичну діяльність викладача ІМіК. Навчальна діяльність спрямована на формування у студентів міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності відповідно до вимог, визначених нормативними документами. Методичну діяльність, інтерпретуючи точку зору В. С. Шаган [16, с. 11–12], розглядаємо як певний вид професійної діяльності щодо проектування, розробки і конструювання навчально-методичного забезпечення всіх видів навчальної роботи магістрантів з ІМ.

Кейс-метод у процесі професійно-методичної підготовки уможливує розвиток методичних умінь майбутніх викладачів ІМіК, активізацію навчально-пізнавальної діяльності, оволодіння вміннями аналізу методичних ситуацій і їх оптимального вирішення. Засобом реалізації кейс-методу в цьому контексті є *професійно-методичний кейс*: набір ситуацій професійно-методичної діяльності викладача для розвитку методичних умінь, формування здатності і готовності до планування аудиторної роботи студентів з ІМіК. Їх джерелом є ситуації, що виникають у процесі професійно-методичної діяльності викладача ІМіК.

Конкретизуємо методичні вміння майбутніх викладачів ІМіК, які розвиваються з використанням професійно-методичного кейса. До методичних умінь, які забезпечують здатність планувати аудиторну роботу магістрантів відносимо вміння аналізувати, виправляти методичні помилки, самостійно розробляти плани-конспекти фрагментів практичних занять для формування мовних і мовленнєвих компетентностей (за заданими викладачем параметрами) з інтегрованим формуванням лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей.

Аналіз використовується як засіб навчання студентів педагогічної майстерності [1, с. 15]. Відтак необхідним є формування готовності до виконання дій методичного аналізу як діяльності магістрантів і як засобу формування їхнього методичного мислення [13., с. 26], що є вагомим чинником розвитку методичних умінь і методичної рефлексії. Викладач пропонує як плани-конспекти фрагментів, так і відеофрагменти практичних занять з ІМ.

Подолання і недопущення методичних помилок пов'язано передусім з рівнем сформованості методичної компетентності [14, с. 55], зокрема відповідних методичних умінь. Ми вважаємо, як і чи не всі дослідники [1, с. 182], що вміння виправляти методичні хиби є важливим компонентом діяльності і показником фаховості майбутнього викладача ІМіК. Тому вагомим значення набувають прийоми навчальної діяльності магістрантів для їх розвитку: упорядкування/коригування етапів/приймів навчання у запропонованому викладачем плані-конспекті фрагмента практичного заняття, його доповнення (наприклад, цілями, прийомами навчання, змістом роботи тощо). Зауважимо, що вміння виправляти методичні помилки є важливими й для ефективної реалізації майбутнім викладачем соціальної ролі наставника, зокрема, коли йдеться про керівництво професійно орієнтованою діяльністю магістрантів [8].

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЛІТЕРАТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ефективність і результативність практичного заняття з ІМ залежить від якісної самостійної розробки кожного його фрагмента. У плані-конспекті заняття потрібно насамперед визначити і сформулювати його цілі [12, с. 197]. Методичні дії майбутнього викладача щодо визначення етапів формування мовленнєвих навичок і розвитку мовленнєвих умінь, вибору прийомів навчання, які би підтримували інтерес студентів до вивчення ІМіК і відповідали етапам формування навичок, розвитку вмінь, навченості, дають можливість унеможливити незбалансованість між реальними і запланованими результатами навчання. При розробці плану-конспекту практичного заняття з ІМ актуалізуються організаційні дії викладача, що мають за мету планування навчального процесу й управління діяльністю студентів і проявляються у вигляді команд, вказівок, завдань [9, с. 66], які повинні бути чіткими, зрозумілими і, за необхідності, містити зразок виконання, що передбачає формулювання майбутнім викладачем інструкцій до вправ і завдань. Важливим у розроблюваному плані-конспекті фрагменту практичного заняття є використання магістрантом «вербальних зв'язків» (термін Ю.І. Пассова [12, с. 190]), які забезпечують ефективність і послідовність засвоєння студентами навчального матеріалу.

З огляду на те, що кейси розробляються для досягнення відповідних цілей, в науковій літературі представлено їх різні класифікації. Так, К. М. Красікова вважає, що класифікація навчально-методичних кейсів заснована на їх сюжеті, часовій послідовності матеріалу і способі його представлення, суб'єкті, ступеню впливу джерел, наявності додатків, обсягу, етапах організації уроку і видах мовленнєвої діяльності. Для методичної підготовки майбутнього викладача дослідниця запропонувала загальну класифікацію навчально-методичних кейсів, класифікацію навчально-методичних кейсів за етапами організації уроку [5, с. 26, 17–18].

Професійно-методичний кейс у методичній підготовці майбутнього викладача ІМіК здійснює навчальну і контрольну функції, допомагає магістрантам у визначенні індивідуальної траєкторії самоосвітньої діяльності для поглиблення методичних знань і розвитку методичних умінь. З цією метою використовуємо різноцільові професійно-методичні кейси для розвитку окремих методичних умінь майбутнього викладача планувати аудиторну роботу студентів (аналізувати план-конспект фрагмента чи відеофрагмент практичного заняття; виправляти методичні помилки, розробляти план-конспект фрагмента практичного заняття), які пред'являються у різній формі (текст/відеокейс) і виконуються індивідуально кожним магістрантом. Отже, пропонуємо класифікувати професійно-методичні кейси за критеріями (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація професійно-методичних кейсів

Критерій	Тип
Функція в освітньому процесі	Навчально-контролюючий.
Мета використання	Для розвитку методичних умінь аналізувати план-конспект фрагмента практичного заняття / відеофрагмент практичного заняття. Для розвитку методичних умінь виправляти методичні помилки. Для розвитку методичних умінь розробляти план-конспект фрагмента практичного заняття.
Форма пред'явлення	Текст. Відеокейс (методична ситуація представлена з використанням відеоматеріалів).
Кількість виконавців	Індивідуальний.

Незалежно від мети використання і форми пред'явлення професійно-методичний кейс має таку структуру: 1) опис методичної ситуації; 2) матеріал для вирішення методичної ситуації (факультативно, адже матеріал може пропонуватися викладачем або відбиратися чи самостійно розроблятися магістрантом, що конкретизується у формулюванні ситуації); 3) критерії оцінювання представленого варіанта вирішення методичної ситуації. Вирішення професійно-методичного кейсу відбувається під час самостійної роботи магістрантів у позааудиторний час, а презентація результатів – на практичних заняттях з навчальної

дисципліни «Методика навчання ІМіК в європейському контексті» (зокрема, у професійно орієнтованій рольовій грі) [7].

Наведемо приклади професійно-методичних кейсів (на матеріалі французької мови): за функцією в освітньому процесі професійно-методичні кейси є навчально-контролюючими, а за кількістю виконавців – індивідуальні. Тип професійно-методичного кейса за іншими критеріями конкретизовано в кожному прикладі. Кількість балів для оцінювання представленого варіанта вирішення методичної ситуації за кожним критерієм є однаковою та умовною, що є свідченням їх рівнозначністю. Тому викладач може їх змінювати залежно від прийнятої у вищому закладі освіти системи оцінювання окремих видів аудиторної і самостійної роботи магістрантів.

Приклад 1. Тип кейса: для розвитку методичних умінь аналізувати план-конспект фрагмента практичного заняття; текст.

1. Опис методичної ситуації

Ви – викладач французької мови. В академічну групу, де Ви викладаєте, прикріплено магістранта-практиканта для проходження педагогічної практики. На етапі пасивної практики Ви пропонуєте йому проводити окремі фрагменти практичного заняття. Проаналізуйте розроблений ним план-конспект фрагмента практичного заняття для ознайомлення студентів II курсу з новими лексичними одиницями за такими критеріями: коректність формулювання цілей фрагмента практичного заняття; адекватність визначених етапів поставленим цілям; адекватність обраних прийомів навчання; коректність формулювання інструкцій; мовна правильність. Максимальна кількість балів за кожним критерієм – 5 балів. Підготуйтеся до представлення отриманих результатів на практичному занятті.

2. Матеріал для вирішення методичної ситуації

План-конспект фрагмента практичного заняття з формування лексичної компетентності (II курс, тема «La médecine»)

Тип: з домінантою «тренування у спілкуванні».

Вид: формування лексичної компетентності.

Цілі:

Практична: ознайомити студентів з новими лексичними за темою, навчити їх виживати в усному мовленні на рівні фрази.

Розвивальна: розвивати мовленнєві, інтелектуальні і пізнавальні здібності, навчити прийомів запам'ятовування франкомовної лексики.

Лінгвосоціокультурна: формувати навички і вміння використання лексичних одиниць для досягнення взаєморозуміння в процесі спілкування.

Виховна: виховання толерантності, відповідальності за результати учіння.

Професійна: продемонструвати студентам способи семантизації нових лексичних одиниць, прийоми роботи з новими лексичними одиницями, ознайомити із прийомами запам'ятовування нових лексичних одиниць.

Обладнання: предметна та зорова наочність для презентації нових лексичних одиниць (предмети, картинки).

Хід заняття

Етап 1. Ознайомлення з новими лексичними одиницями.

Прийом 1. Розповідь викладача.

Professeur: Mon ami André est médecin. Il dit qu'*une pharmacie familiale* est essentielle pour soulager rapidement les petits maux de tous les jours. Une pharmacie familiale doit être personnalisée en fonction de la composition de la famille (présence d'enfants, de personnes âgées, de malades chroniques, etc.). Mais que mettre dans la pharmacie familiale? *Un médicament* contre la douleur et contre la fièvre, *un antidiarrhéique*, *un baume* pour les *ecchymoses*; *une crème* apaisante et protectrice pour les brûlures superficielles et les coups de soleil; *une pommade* contre les démangeaisons dues aux piqûres d'insectes. Instruments et produits de soins sont le complément indispensable des médicaments: *un thermomètre*, *une bande*, *du sparadrap*, *une bouillotte*.

Спосіб семантизації нових ЛО – демонстрація предметів і малюнків під час розповіді.

Прийом 2. Перевірка розуміння лексичних одиниць.

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЛІТЕРАТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Professeur: Avez-vous compris les significations de mots nouveaux? Comment dire en français «термометр»?

Etudiant 1: Un thermomètre.

Professeur: C'est vrai. C'est facile. Ce mot ressemble au mot ukrainien avec la même signification. Et comment dire en français «мазь»?

Etudiant 2: Une crème.

Professeur: Non, ce n'est pas correct. Retenez bien! Un baume signifie «бальзам», vous voyez que deux mots commencent par le son [b]. Le mot «une crème» ressemble au mot ukrainien et c'est facile de le comprendre et retenir. «Une pommade» ressemble aussi au mot ukrainien «помада», mais ne confondez pas, en français c'est «мазь».

Приєм 3. Підбір лексичних одиниць до зображень.

Professeur Je vous donne des cartes avec des images. Je prononce un mot et vous montrez l'image correspondante: *une pharmacie familiale, un médicament, un antidiarrhéique, un baume, une ecchymoses, une crème, une pommade, un thermomètre, une bande, du sparadrap, une bouillotte.*

Приєм 4. Хорове повторення нових лексичних одиниць за викладачем.

Professeur: Je vais vous montrer et nommer les objets, regardez-les et répétez après moi: *une pharmacie familiale, un médicament, un antidiarrhéique, un baume, une ecchymoses, une crème, une pommade, un thermomètre, une bande, du sparadrap, une bouillotte.*

Приєм 5. Демонстрація графічної форми лексичних одиниць та їх запис у зошити.

Professeur: Regardez le tableau. Inscrivez les mots dans vos cahiers. Faites attention à l'orthographe!

Етап 2. Автоматизація дій з новими лексичними одиницями на рівні фрази.

Приєм 1. Імітація зразка мовлення.

Professeur: Je vais vous dire ce qu'il y a dans ma pharmacie familiale! Dites que dans la vôtre il y a la même chose.

Professeur: Dans ma pharmacie familiale il y a un baume.

Etudiant 1: Dans ma pharmacie familiale il y a aussi un baume. Etc.

Приєм 2. Розширення зразка мовлення.

Professeur: Je vais vous dire ce qu'il y a dans ma pharmacie familiale. Dites que dans la vôtre il y en aussi, mais ajouter encore quelque chose d'autres. Par exemple, je dis « Dans ma pharmacie familiale il y a un baume» et vous dites «Dans ma pharmacie familiale il y a un baume et une bande». Commençons!

Professeur: Dans ma pharmacie familiale il y a une bande.

Etudiant 1: Dans ma pharmacie familiale il y a aussi une bande et un baume. Etc.

Приєм 3. Відповіді на запитання.

Professeur: Voulez-vous savoir ce qu'il y a dans la pharmacie familiale de votre copain? Posez des questions à vos copains à tour de rôles.

Exemple: Est-ce qu'il y a du sparadrap et une bande dans ta pharmacie familiale? – Oui, il y a du sparadrap et une bande dans ma pharmacie familiale.

Приєм 4. Самостійне вживання лексичних одиниць на рівні фрази.

Professeur: Vous surveillez bien votre santé et votre pharmacie familiale est très personnalisée. Dites ce qu'il y a dans votre pharmacie familiale! N'oubliez rien!

3. Критерії оцінювання запропонованого варіанта вирішення методичної ситуації:
1) коректність вирішення методичної ситуації – 5 балів; 2) самостійність – 5 балів.

Приклад 2. Тип: для розвитку методичних умінь аналізувати відеофрагмент практичного заняття; відеокейс.

1. Опис методичної ситуації

Ви, викладач французької мови, цікавитесь досвідом роботи колег з метою підвищення власного рівня методичної компетентності. Проаналізуйте відеофрагмент практичного заняття, визначте його цілі, використовувані викладачем прийоми корекції вимови та інтонації студентів. Підготуйтеся презентувати свої результати на практичному занятті.

2. Матеріал для вирішення методичної ситуації

Відеофрагмент практичного заняття з режимом доступу: <http://w3.uohprod.univ-tlse2.fr/UOH-PHONETIQUE-FLE/seq11P0101.html#>

3. Критерії оцінювання запропонованого варіанта вирішення методичної ситуації:
1) коректність визначення цілей фрагмента – 5 балів; 2) коректність визначення використовуваних прийомів – 5 балів; 3) самостійність – 5 балів.

Приклад 3. Тип: для розвитку методичних умінь виправляти методичні помилки; текст.

1. Опис методичної ситуації

Ви – викладач французької мови. В академічну групу, де Ви викладаєте, прикріплено магістранта-практиканта для проходження педагогічної практики. У процесі розробки фрагмента практичного заняття з розвитку вмінь письма він припустився методичних помилок. Виправте їх, орієнтуючись на запропонований зміст роботи.

2. Матеріал для вирішення методичної ситуації

План-конспект фрагмента практичного заняття з формування компетентності в письмі

Тип: з домінантою «практика у спілкуванні»

Вид: формування компетентності в письмі

Цілі:

Практична: навчити писати переказ прочитаного тексту.

Лінгвосоціокультурна: поглиблювати соціокультурні знання про медицину у Франції.

Розвивальна: розвивати механізми аналізу, синтезу, увагу, пам'ять; ознайомити зі стратегіями написання переказу.

Виховна: виховувати толерантність, самостійність, відповідальність.

Професійна: демонструвати етапи і прийоми навчання написання переказу.

Обладнання: текст для читання.

Хід заняття

Етап 1. Підготовка до написання переказу.

Прийом 1. Бесіда викладача зі студентами.

Professeur: Je vois que vous avez bien compris le texte. On va faire son résumé. Tout d'abord, dégageons les mots et les expressions clés. Nommez-les à haute voix à tour de rôle et écrivez dans vos cahiers.

Etudiant 1:

Прийом 2. Повторне читання тексту для укладання плану.

Professeur: Composons le plan suivant lequel vous allez faire le résumé du texte. Nommez à tour de rôle les points du plan. Aline, allez au tableau et écrivez.

Etudiant 1:

Professeur: Et voilà le plan:

1. L'arrivée du malade chez le médecin.
2. L'apparence physique du malade.
3. Le début de l'examen médical.
4. Les investigations du médecin.
5. La découverte de la maladie du paysan.
6. Le refus du traitement.
7. L'examen du paysan – test sur la valeur scientifique du médecin.

Прийом 3. Навчання стратегій написання переказу.

P.: Vous êtes prêts à faire le résumé. Mais avant de le faire lisez encore quelques stratégies de base pour que votre résumé soit correct:

1. Découpez le texte.
2. Identifiez et (re)formulez les idées principales.
3. Organisez les idées principales.
4. Respectez les propositions de l'original.
5. Évitez les questions.
6. Limitez soigneusement les citations et les emprunts.
7. Il est inutile de préciser que les idées sont celles de l'auteur.

Етап 2. Навчання написання переказу.

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЛІТЕРАТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Приєм 1. Виконання інструкцій викладача.

Professeur: Tout est compris? Très bien! En suivant ces stratégies et le plan composé faites le résumé du texte.

3. Критерії оцінювання запропонованого варіанта вирішення методичної ситуації: 1) коректність виконання завдання – 5 балів; 2) вміння обгрунтовувати методичні рішення – 5 балів; 3) самостійність – 5 балів.

Приклад 4. Тип: для розвитку методичних умінь розробляти план-конспект фрагменту практичного заняття; текст.

1. Опис методичної ситуації

Ви, викладач французької мови, розробляєте план-конспект фрагмента практичного заняття (тема «Les professions») для студентів I курсу, метою якого є вдосконалення орфографічних навичок. Підготуйтеся до презентації представленого фрагмента на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри.

2. Матеріал для вирішення методичної ситуації

У плані-конспекті, що розробляєте, використайте вправу з електронного ресурсу (<http://www.francaisfacile.com/exercices/exercice-francais-2/exercice-francais-42691.php>), передбачивши навчальну діяльність студентів з попередження орфографічних помилок.

3. Критерії оцінювання запропонованого варіанта вирішення методичної ситуації: 1) коректність формулювання цілей фрагмента – 5 балів; 2) коректність визначення прийомів навчання – 5 балів; 3) коректність формулювання інструкцій – 5 балів; 4) мовна правильність – 5 балів.

У процесі вирішення професійно-методичних кейсів разом з оволодінням методичними вміннями самостійно планувати окремий фрагмент практичного заняття магістранти готуються виконувати такі функції професійно-методичної діяльності викладача: 1) конструктивно-планувальну, що передбачає планування міжкультурної іншомовної освіти студентів; 2) організаційну, що полягає в організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з ІМ під час аудиторних занять (професійно-орієнтована рольова гра).

Ефективність використання кейс-методу в методичній підготовці майбутнього викладача ІМіК зумовлюється такими чинниками: етапи реалізації кейс-методу, діяльність викладача навчальної дисципліни «Методика навчання ІМіК в європейському контексті», діяльність студента магістратури. М. Ю. Єр'оміна пропонує технологію роботи з використанням кейс-методу, яка містить три фази: до заняття, під час заняття, після заняття і конкретизує дії викладача і тих, хто навчається [2]. Інші науковці, наприклад [6, с. 84–85], зосереджують увагу на поетапній діяльності викладача у процесі використання кейс-методу. Перший етап передбачає складну роботу викладача поза аудиторією з метою створення кейса. Творча розробка останнього полягає у поєднанні кількох видів діяльності викладача – науково-дослідницької, методичної і конструювальної. Однак вдало розробленого кейса, вважають, недостатньо для ефективного проведення заняття. Необхідно також підготувати методичне забезпечення заняття з розробленим кейсом. Основою другого етапу є діяльність викладача в аудиторії, коли він виступає зі вступним і заключним словом, організує дискусію за проблемною ситуацією, підтримує ділову активність студентів, оцінює їх внесок в аналіз ситуації, що розглядається. Поділяючи загалом викладені вище точки зору науковців, конкретизуємо етапи реалізації кейс-методу в методичній підготовці майбутніх викладачів ІМіК, зміст діяльності суб'єктів освітнього процесу на кожному етапі (табл. 2).

Таблиця 2

Зміст діяльності суб'єктів освітнього процесу на етапах реалізації кейс-методу

Етапи	Діяльність викладача	Діяльність студента магістратури
1	2	3
Підготовчий етап	Розробка професійно-методичного кейса відповідно до його структури. Презентація професійно-методичного кейса на практичному занятті, попереднє обговорення в групі. Мотивація вирішення	Ознайомлення з професійно-методичним кейсом. Самостійне вирішення професійно-методичного кейса.

**ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВАЦІВ
ЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

	професійно-методичного кейса у самостійній роботі магістрантів. Планування сценарію практичного заняття з використанням професійно-методичного кейса.	
Етап реалізації	Організація обговорення запропонованих магістрантами варіантів вирішення професійно-методичного кейса. Призначення ролей і організація професійно орієнтованої рольової гри (професійно-методичний кейс для розвитку методичних умінь розробляти план-конспект фрагмента практичного заняття). Оцінювання.	Презентація власного варіанта вирішення професійно-методичного кейса. Самоконтроль, самооцінка, методична рефлексія.

Отже, в контексті методичної підготовки майбутнього викладача ІМіК кейс-метод є методом розвитку методичних умінь на основі ситуацій, які моделюють навчальну й методичну діяльність викладача ІМіК у процесі реалізації міжкультурної іншомовної освіти. Засобом реалізації кейс-методу є професійно-методичний кейс. Технологія кейс-методу здійснюється у два етапи (підготовчий етап і етап реалізації), на кожному з яких викладач і магістранти ведуть різні види діяльності. Специфікою кейс-методу в методичній підготовці майбутнього викладача ІМіК є інтегроване використання інших методів: моделювання (опис методичних ситуацій, які моделюють діяльність викладача ІМіК), ігрових (професійно-орієнтована рольова гра), дискусія (обговорення варіантів вирішення професійно-методичних кейсів).

Перспективним напрямом дослідження вважаємо обґрунтування й розроблення методики використання кейс-методу під час педагогічної практики майбутніх викладачів ІМіК.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М.: ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Ерѐмина М. Ю. Потенциал кейсового метода / М. Ю. Ерѐмина // Школьные технологии. – 2004. – № 6. – С. 104–108.
3. Ильина О. К. Использование кейс-метода в практике преподавания английского языка / О. К. Ильина // Лингвострановедение: методы анализа, технология обучения. Шестой межвузовский семинар по лингвострановедению: языки в аспекте лингвострановедения: Ч. 1. – М.: МГИМО-Университет, 2009. – С. 253–261.
4. Ключев В. К. Бакалавриат-магистратура: преемственность и профилизация управленческой подготовки / В. К. Ключев // Научные и технические библиотеки. – 2011. – № 12. – С. 54–59.
5. Красикова Е. Н. Кейс-метод в структуре и содержании методической компетенции лингвиста-преподавателя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Е. Н. Красикова. – Ставрополь, 2009. – 29 с.
6. Красильникова И. Г. Метод кейсов в обучении студентов деловой беседе / И. Г. Красильникова, Л. П. Лунѐва // Известия Самарского научного центра РАН. – 2014. – № 2–1. – Том 16. – С. 81–85.
7. Майер Н. В. Професійно орієнтована рольова гра у формуванні методичних умінь майбутніх викладачів французької мови / Н. В. Майер // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: наук.-метод. журнал. Вип. 1–2 (50–51). Серія: Педагогічні науки. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2017. – С. 61–65.
8. Майер Н. В. Соціальні ролі сучасного викладача іноземних мов вищого навчального закладу / Н. В. Майер // Materiály IX mezinárodní vědecko-praktická conference «Zprávy vědecké ideje – 2013», 27 října-05 listopadu 2013 roku. – Díl 11. Pedagogika: Praha, 2013. – Publishing House «Education and Science» s.r.o – S. 6–8.
9. Миньяр-Белоручев Р. К. Методический словарь: толковый словарь терминов методики обучения языкам / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М.: Стелла, 1996. – 144 с.
10. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
11. Ніколаєва С. Ю. Міжкультурна іншомовна освіта в Україні / С. Ю. Ніколаєва // Молодий вчений. – 2015. – № 8 (23). – Ч. 1. – С. 125–131.
12. Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Кузовлева. – Ростов-на-Дону: Феникс; М.: Глосса-Пресс, 2010. – 640 с.

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЛІТЕРАТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

13. Поляков В. М. Комплекс видеофильмов для обучения студентов анализу урока иностранного языка / В. М. Поляков // Иностранные языки в школе. – 1988. – № 1 – С. 24–31.
14. Соловова Н. В. Методическая компетентность преподавателя вуза / Н. В. Соловова // Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта. Серия: Филология, педагогика, психология. – 2010. – Вып. 5. – С. 52–59.
15. Фрицко Ж. С. Проектная деятельность студентов педагогического колледжа при обучении иностранному языку как средство формирования методических умений: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Ж. С. Фрицко. – Екатеринбург, 2006. – 208 с.
16. Шаган В. С. Педагогическое сопровождение процесса развития методической компетентности преподавателя колледжа: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В. С. Шаган. – Ижевск, 2010. – 24 с.

REFERENCES

1. Azimov E. G., Schukin A. N. Novyy slovar metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazyikam) [New Dictionary of methodological terms and concepts (the theory and practice of language teaching)]. Moscow: IKAR Publ., 448 p.
2. Eryomina M. Yu. Potentsial keysovogo metoda [The potential of the case study method]. Shkolnyie tehnologii, 2004, Vol. 6, pp. 104–108.
3. Ilina O. K. Ispolzovanie keys-metoda v praktike prepodavaniya angliyskogo yazyika [The use of the case study method in teaching English]. Lingvostranovedenie: metodyi analiza, tehnologiya obucheniya: shestoy mezhvuzovskiy seminar po lingvostranovedeniyu: Yazyiki v aspekte lingvostranovedeniya: sb. nauch. st. v 2 ch.: Ch. 1, pod obsch. red. L.G. Vedeninoy. Moscow, MGIMO-Universitet, 2009, pp. 253–261.
4. Klyuev V. K. Bakalavriat-magistratura: preemstvennost i profilizatsiya upravlencheskoy podgotovki [Bachelor's and master's programs: continuity and specialization of management training] Nauchnyie i tehnicheckie biblioteki, 2011, Vol. 12, pp. 54–59.
5. Krasikova E. N. Keys-metod v strukture i soderzhanii metodicheskoy kompetentsii lingvista-prepodavatela. Avtoref. dis. na soisk. uch. stepeni kand. ped. nauk [Case study method in the structure and content of the methodological competence of a linguist and teacher. Author's abstract]. Stavropol, 2009, 29 p.
6. Krasilnikova I. G., Lunyova L. P. Metod keysov v obuchenii studentov delovoy besede [Case study method in teaching business conversation]. Izvestiya Samarskogo nauchnogo tsentra Rossiyskoy akademii nauk, 2014, Vol. 2–1 (16), pp. 81–85.
7. Mayer N.V. Profesiyno oriyentovana rolava hra u formuvanni metodychnykh umin maybutnikh vykladachiv frantsuzskoyi movy [Professionally oriented role play in forming methodological skills of future French teachers]. Neperervna profesiyna osvita: teoriya i praktyka: Seriya: Pedagogichni nauky, Kyiv, TOV «Vydavnyche pidpryyemstvo «EDELVEYS», 2017, Vol. 1–2 (50–51), pp. 61–65.
8. Mayer N. V. Sotsialni roli suchasnoho vykladacha inozemnykh mov vyshchoho navchalnoho zakladu [Social roles of a modern teacher of foreign languages at a higher educational institutions]. Materiály IX mezinárodní vědecko-praktická conference «Zprávy vědecké ideje – 2013», 27 října-05 listopadu 2013 roku, Pedagogika. Praha, Publishing House «Education and Science» s.r.o, 2013, Vol. 11, pp. 6–8.
9. Myniar-Beloruhev R. K. Metodicheskii slovar: tolkovyyi slovar terminov metodiki obucheniya yazyikam [Dictionary of methodological terms: glossary of language education terms]. Moscow, Stella, 1996, 144 p.
10. Natsionalna doktryna rozvytku osvity u XXI stolitti. [The National Doctrine of Education Development in the 21st Century.]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
11. Nikolaieva S. Yu. Mizhkulturna inshomovna osvita v Ukraini [Intercultural foreign language education in Ukraine]. Molodyy vchenyy, 2015, Vol. 8(23), Part 1. pp. 125–131.
12. Passov E. I., Kuzovleva N. E. Urok inostrannogo yazyika [Foreign language lesson] Rostov-on-Don, Feniks Publ.; Moscow, Glossa-Press Publ., 2010, 640 p.
13. Polyakov V. M. Kompleks videofilmov dlya obucheniya studentov analizu uroka inostrannogo yazyika [A complex of video films for teaching students the analysis of a foreign language lesson]. Inostrannyye yazyiki v shkole, 1988, Vol. 1, pp. 24–31.
14. Solovova N.V. Metodicheskaya kompetentnost prepodavatela vuza [Methodological competence of a university teacher]. Vestnik Baltiyskogo federalnogo universiteta im. I. Kanta. Seriya: Filologiya, pedagogika, psihologiya, 2010, Vol. 5, pp. 52–59.
15. Fritsko Zh. S. Proektnaya deyatel'nost' studentov pedagogicheskogo kolledzha pri obuchenii inostrannomu yazyiku kak sredstvo formirovaniya metodicheskikh umeniy. Diss, kand. ped. nauk [Project activities

teaching college students when learning a foreign language as a means of formation of methodical skills. Candidate's thesis]. Ekaterinburg, 2006, 208 p.

16. Shagan V. S. Pedagogicheskoe soprovozhdenie protsessa razvitiya metodicheskoy kompetentnosti prepodavatelya kolledzha. Avtoref. dis. na soiskanie uchen. stepeni kand. ped. nauk [Pedagogical support of the college teacher methodological competence development process. Author's abstract]. Izhevsk, 2010, 24 p.

Стаття надійшла в редакцію 21.09.2017 р.

УДК 37.091.214

DOI 10:25128/2415-3605.17.4.19

ЛЮБОВ ЗЕНЯ

liubovzenia@gmail.com

доктор педагогічних наук, доцент
Київський національний лінгвістичний університет
вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ

СВІТЛАНА РОМАН

kolominova.o@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент
Український гуманітарний інститут
вул. Інститутська, 14, м. Буча

ОЛЬГА КОЛОМІНОВА

kolominova.o@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент
Український гуманітарний інститут
вул. Інститутська, 14, м. Буча

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Представлена концептуальна модель формування міжкультурної іношомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів на практичних заняттях з іноземної мови у мовному педагогічному закладі вищої освіти за рівнем вищої освіти «бакалавр». Двоєдина сутність цієї моделі зумовлена її спрямованістю на оволодіння студентами-філологами структурними елементами цієї компетентності (мовленнєвими, лінгвістичними, лінгвосоціокультурними компетентностями та навчально-стратегічною компетентністю) як з академічними цілями, так і з професійно орієнтованими, в процесі вирішення спеціально підготовлених навчально-професійних задач різного ступеня складності. Для організації цієї діяльності виокремлюються два етапи: етап проведення професійно-мовленнєвого тренування, спрямований на підготовку студентів до самостійного виконання навчально-професійних задач; етап професійно-мовленнєвої практики: рольове програвання відповідних педагогізованих завдань в ситуації навчання інших. Показано, що регулярне виконання в межах кожного запланованого модуля навчальної програми підвищує освітньо-розвивальний і виховний потенціал практичних занять з іноземної мови стосовно професійно-методичної спрямованості майбутнього фаху студентів-філологів. І цей фактор підсилює позитивний вплив зазначених вище навчально-професійних завдань на підготовку майбутнього вчителя іноземної мови як: 1) суб'єкта пізнання, налаштованого на підвищення рівня своєї міжкультурної іношомовної комунікативної компетентності впродовж усього життя; 2) як суб'єкта нової культури з європейським світоглядом; 3) як одного із ключових суб'єктів здійснення позитивних змін у навчанні дітей та молоді засобами свого навчального предмета в контексті актуальних потреб вітчизняної іношомовної освіти.